

sekcja 1. IDENTYFIKACJA SUBSTANCJI/MIESZANINY I IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	
1.1 Identyfikator produktu:	Gips szybkowiązący „S” Produkt powstały w wyniku odwodnienia i zmielenia kamienia gipsowego pochodzącego z podziemnego złoża kopalni
1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji/ mieszaniny oraz zastosowanie odradzane:	Przeznaczony do sporządzania szybkowiązących zapraw gipsowych do różnego stosowania. <i>Szczegółowe informacje dotyczące zastosowania, właściwości oraz sposobu użycia gipsów znajdują się w kartach ofertowych wyrobu. Zastosowania nie wymienione w dokumentach firmy Nowy Łąd należy wcześniej skonsultować z przedstawicielem firmy.</i>
1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki:	Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Łąd” Sp. z o. o. w Niwnicach, 59 – 600 Lwówek Śląski telefon: (075) 782 43 56 do 58 fax: (075) 782 35 57 Osoby odpowiedzialne za karty charakterystyki: e.sobczyszyn@nowylad.com.pl
1.4 Numer telefonu alarmowego:	112 – numer alarmowy z telefonu komórkowego i stacjonarnego 999 – pogotowie ratunkowe 998 – straż pożarna 997 – policja 0 800 168 083 – telefon wspólny dla wszystkich wymienionych wyżej firm (czynny od poniedziałku do piątku między 8:00-16:00 w pozostałych godzinach informację odbiera automat)

sekcja 2. IDENTYFIKACJA ZAGROZEŃ	
2.1 Klasyfikacja substancji/ mieszaniny:	Nie jest klasyfikowany jako niebezpieczny
2.2 Elementy oznakowania	Produkt nie wymaga specjalnego oznakowania
2.3 Inne zagrożenia:	Zgodnie z załącznikiem XIII Rozporządzenia REACH w sprawie PBT oraz vPvB, nie spełnia kryteriów PBT ani vPvB Ze względu na swoją postać – ziarna poniżej 0,2 mm, może mechanicznie podrażniać układ oddechowy, podczas przesypywania może nastąpić zaprószenie oczu

sekcja 3. SKŁAD / INFORMACJA O SKŁADNIKACH	
3.1 Substancja wieloskładnikowa:	Gips (CaSO ₄ x ½ H ₂ O): nr CAS 10034-76-1 nr WE 231-900-3 zawartość > 90 % Inne minerały w zależności od budowy złoża zawartość < 10 %
3.2 Mieszanina:	Nie dotyczy
Inne informacje:	Okres przechowywania produktów w warunkach zgodnych z sekcją 7, wynosi 6 miesięcy od daty produkcji umieszczonej na opakowaniu.

sekcja 4. ŚRODKI PIERWSZEJ POMOCY	
4.1 Opis środków pierwszej pomocy	Po wdychaniu: Osobę poszkodowaną wyprowadzić na świeże powietrze i obserwować, w razie konieczności wezwać pomoc medyczną. Po kontakcie ze skórą: Skórę dokładnie spłukać wodą. W przypadku wystąpienia podrażnienia skonsultować się z lekarzem. Po kontakcie z oczami: Nie trzeć oczu. Płukać dużą ilością wody przez minimum 15 min, podczas płukania trzymać oczy szeroko otwarte. Wyjąć soczewki kontaktowe.

	Gdy podrażnienie utrzymuje się skonsultować się z lekarzem okulistą. Po połknięciu: Nie wywoływać wymiotów, natychmiast wypić dużą ilość wody. Natychmiast skontaktować się z lekarzem.
4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia	Natychmiast usuwać produkt ze skóry, oczu i śluzówek, co pozwoli zapobiec wszelkim opóźnionym skutkom narażenia.
4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym	W przypadku wystąpienia jakichkolwiek niepokojących objawów wezwać natychmiast pomoc medyczną, pokazać kartę charakterystyki i opakowanie. Wskazany jest dostęp do bieżącej wody. W przypadku wielokrotnego lub długotrwałego kontaktu ze skórą stosować kremy ochronne.

sekcja 5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU

5.1 Środki gaśnicze	Odpowiednie środki gaśnicze: wszystkie typy środków gaśniczych Niewłaściwe środki gaśnicze: brak
5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją/mieszaniną	Nie istnieją żadne szczególne zagrożenia związane z właściwościami samego produktu. Preparat nie jest palny.
5.3 Informacje dla straży pożarnej	Standardowe procedury postępowania.

sekcja 6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA

6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych	Należy przestrzegać przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów przeciwpożarowych, przestrzegać regulaminu pracy i ustalonego w miejscu pracy porządku, dbać o wyposażenie, nie używać uszkodzonego sprzętu. W zakresie postępowania z materiałem zastosować się do sekcji 7, w zakresie środków ochrony indywidualnej zastosować się do sekcji 8. Dla osób nie należących do personelu udzielającego pomocy: Należy upewnić się, czy nie ma niebezpieczeństwa dla innych osób w pobliżu (poszkodowanych, ratujących i in.) i w razie potrzeby zabezpieczyć miejsce zdarzenia oraz wezwać pomoc. W razie braku niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia człowieka należy rozpocząć działania prowadzące do ograniczenia przedostawania się produktu do środowiska, oraz rozpocząć prace porządkowe.
6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:	Przeciwdziałanie uwolnieniu większych ilości materiału do środowiska (kanalizacji, wód gruntowych lub powierzchniowych oraz gleby) poprzez zastosowanie kanalizacji bezodpływowej, odstojników osadu; zabezpieczenie studzienek ściekowych.
6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:	Odkurzyć powierzchnię lub zamieść, nie wzbijając pyłów. Zebrać do pojemnika na odpady. Duże ilości odpadów usuwać zgodnie z obowiązującymi przepisami.
6.4 Odniesienia do innych sekcji	Środki ochrony indywidualnej: sekcja 8 Postępowanie z odpadami: sekcja 13

sekcja 7. POSTĘPOWANIE Z SUBSTANCJAMI ORAZ ICH MAGAZYNOWANIE

7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania	Podczas przenoszenia unikać wzbijania pyłu. Nie spożywać pokarmów i napojów. Podczas pracy z produktami na bazie gipsu należy unikać noszenia zegarków, pierścionków oraz innych przedmiotów przylegających do skóry i mogących powodować gromadzenie się preparatu pod nimi.
---	---

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności	Przechowywać w zamkniętych oryginalnych i oznakowanych opakowaniach w suchych, dobrze wentylowanych pomieszczeniach, nie wystawiać bezpośrednio na działanie promieni słonecznych.
7.3 Szczególne zastosowania końcowe	Nie dotyczy

sekcja 8. KONTROLA NARAŻENIA I ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

8.1 Parametry dotyczące kontroli	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.2014 nr 0, poz.817) niezbędne jest prowadzenie monitoringu w środowisku pracy.
• NDS i NDSCh	Pyły gipsu zawierające < 2% wolnej krystalicznej krzemionki i nie zawierające azbestu - pył całkowity: NDS – 10 mg/m ³
• DSB	Nie dotyczy
• monitoring	Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.2011 nr 33 poz.166)
8.2 Kontrola narażenia	
8.2.1 Stosowne techniczne środki kontroli	Zapewnić właściwą wentylację pomieszczenia oraz czynną wentylację stanowiskową podczas pracy z preparatem.
8.2.2 Indywidualne środki ochrony	
• dróg oddechowych	Nie jest wymagane przy sprawnej wentylacji ogólnej i stanowiskowej. W sytuacjach awaryjnych, przy tworzeniu się pyłów, stosować maski przeciwpyłowe.
• rąk	Rękawice ochronne
• oczu i twarzy	Okulary ochronne lub ochrona twarzy
• skóry	Fartuch ochronny, ubranie ochronne

sekcja 9. WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNE I CHEMICZNE

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych	<p>Wygląd: drobnokrystaliczny proszek barwy białej</p> <p>Zapach: brak</p> <p>Próg zapachu: nie dotyczy</p> <p>pH: 6-7</p> <p>Temperatura topnienia / krzepnięcia: > 1000⁰ C</p> <p>Początkowa temperatura wrzenia i zakres temperatur wrzenia: nie dotyczy</p> <p>Temperatura zapłonu: nie dotyczy</p> <p>Szybkość parowania: nie dotyczy</p> <p>Palność: nie dotyczy</p> <p>Górna / dolna granica palności / wybuchowości: nie dotyczy</p> <p>Prężność par: nie dotyczy</p> <p>Gęstość par: nie dotyczy</p> <p>Gęstość względna: ok. 0,8 g/cm³</p> <p>Rozpuszczalność: nie rozpuszczalny</p> <p>Współczynnik podziału n-oktanol/woda: nie dotyczy</p> <p>Temperatura samozapłonu: nie dotyczy</p> <p>Temperatura rozkładu: nie dotyczy</p> <p>Lepkość: nie dotyczy</p> <p>Właściwości wybuchowe: nie posiada</p> <p>Właściwości utleniające: nie posiada</p>
--	---

sekcja 10. STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ	
10.1 Reaktywność	Nie dotyczy
10.2 Stabilność chemiczna	Odpowiednio przechowywany produkt (sekcja 7) jest stabilny. Zmieszany z wodą tęższe tworząc stabilną strukturę, która w normalnych warunkach nie reaguje ze środowiskiem.
10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji	Przy składowaniu i posługiwaniu się zgodnie z przepisami żadne nie są znane.
10.4 Warunki, których należy unikać	Unikać zawilgocenia – preparat ulega stwardnieniu.
10.5 Materiały niezgodne	Brak
10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu	Przy składowaniu i posługiwaniu się zgodnie z przepisami żadne nie są znane.

sekcja 11. INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE	
11.1 Informacje dotyczące skutków toksykologicznych	Substancja nietoksyczna.
Drogi narażenia:	
• drogi oddechowe	Pył może podrażniać gardło, układ oddechowy i powodować kaszel.
• droga pokarmowa	Może wystąpić podrażnienie ust, gardła i żołądka
• skóra	Może wysuszać skórę.
• oczy	Może mechanicznie drażnić oczy (obce ciało)

sekcja 12. INFORMACJE EKOLOGICZNE	
12.1 Toksyczność	Nie jest toksyczny dla środowiska.
12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu	Nie ulega biodegradacji.
12.3 Zdolność do bioakumulacji	Współczynnik bioakumulacji nie został oznaczony.
12.4 Mobilność w glebie	Nie jest mobilny.
12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB	Nie dotyczy
12.6 Inne szkodliwe skutki działania	Nie dotyczy

sekcja 13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI	
13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów	
Bezpieczne obchodzenie się z odpadami:	Stałe odpady i stwardniały produkt można traktować jak gruz budowlany. Wywóz do miejsc składowania po uzgodnieniu z właściwym urzędem. Przestrzegać przepisów Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2013 nr 0 poz.21).
Obchodzenie się z odpadami opakowaniowymi:	Przestrzegać przepisów Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U.2013 nr 0 poz.888). Zanieczyszczone produktem opakowanie potraktować jak produkt.
Kod odpadu:	produkt: 10 13 82 (<i>Odpady z produkcji spoiw mineralnych-Wybrakowane wyroby</i>) opakowanie: 15 01 05 (<i>Odpady opakowaniowe – Opakowania wielomateriałowe</i>)

sekcja 14. INFORMACJE DOTYCZĄCE TRANSPORTU	
14.1 Numer UN (ONZ)	Nie dotyczy
14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN	Nie dotyczy
14.3 Klasy zagrożenia w transporcie	Produkt transportowany w oryginalnych opakowaniach nie stwarza zagrożenia podczas transportu. Nie wymaga szczególnego traktowania ani oznakowania w myśl

	obowiązujących przepisów transportowych.
14.4 Grupa pakowania	Nie dotyczy
14.5 Zagrożenia dla środowiska	Nie dotyczy
14.6 Szczególne środki ostrożności dla użytkowników	Nie dotyczy
14.7 Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC	Nie dotyczy

sekcja 15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i środowiska specyficzne dla substancji	
<ul style="list-style-type: none"> • Akty prawne dotyczące klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych 	<p>Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz.U.2012 nr 0, poz.1018) wraz z późniejszymi zmianami (Dz.U.2014 poz. 6).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Pozostałe obowiązujące akty prawne 	<ul style="list-style-type: none"> - Ustawa o substancjach chemicznych i ich mieszaninach z dnia 25 lutego 2011 r. (Dz.U.2011 nr.63 poz.322). - Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/830 z dnia 28 maja 2015 r zmieniającego Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006. - Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 lutego 2010 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U.2010 nr.27 poz.140) - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz.U.2005 nr.11 poz.86) wraz z późniejszymi zmianami - Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz.U.2005 nr.259 poz.2173) - Oświadczenie Rządowe z dnia 24 września 2002 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U.2002 nr.194 poz.1629) wraz z późniejszymi zmianami - Ustawa z dn. 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz.U.2004 nr.96 poz.959) - Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.2003 nr.169 poz.1650) tekst jednolity - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U.2001 nr.112 poz.1206)
15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego	Nie dotyczy

sekcja 16. INNE INFORMACJE

Skróty:	<p>numer CAS – Chemical Abstract Service number</p> <p>PBT – Trwały, zdolny do akumulacji i toksyczny</p> <p>vPvB – bardzo trwały i o bardzo dużej zdolności do akumulacji</p> <p>numer WE – numer przypisany substancji chemicznej w Europejskim Wykazie Istniejących Substancji o Znaczeniu Komercyjnym (EINECS - <i>ang.</i> European Inventory of Existing Chemical Substances), lub numer przypisany substancji w Europejskim Wykazie Notyfikowanych Substancji Chemicznych (ELINCS - <i>ang.</i> European List of Notified Chemical Substances), lub numer w wykazie substancji chemicznych wymienionych w publikacji "No-longer polymers"</p> <p>rozporządzenie REACH – Rozporządzenie dotyczące Rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie chemikaliów.</p> <p>Substancja/mieszanina CMR – substancja/mieszanina rakotwórcza, mutagenna, działająca szkodliwie na rozrodczość.</p> <p>ADR – międzynarodowa konwencja dotycząca drogowego przewozu towarów i ładunków niebezpiecznych.</p> <p>NDS – Najwyższe dopuszczalne stężenie w środowisku pracy.</p> <p>NDSch – Najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe.</p> <p>GHS – Globalnie Zharmonizowany System Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów</p> <p>CLP – Rozporządzenie wdrażające system GHS</p> <p>DSB – dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym</p>
Niezbędne szkolenia:	Nie dotyczy
Ograniczenia w stosowaniu:	Nie dotyczy
Inne:	<ul style="list-style-type: none"> • Kartę charakterystyki opracowano w Kopalni Nowy Łąd Sp. z o.o. • Karta charakterystyki jest zgodna z Rozporządzeniem (UE) 2015/830 z dnia 28 maja 2015 r. • Zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (załącznik V) substancja jest zwolniona z obowiązku rejestracji w systemie REACH.
Źródła danych, na podstawie których powstała niniejsza karta charakterystyki:	Informacje zawarte w niniejszej karcie są zgodne z obecnym stanem wiedzy i zostały zebrane pod kątem wymagań bezpieczeństwa, nie stanowiąc jednocześnie gwarancji własności produktu. Karta ta nie zwalnia użytkownika produktu z przestrzegania wszystkich norm prawnych, administracyjnych i przepisów odnośnie produktu, higieny i bezpieczeństwa pracy.
Zmiany dokonane w karcie w przypadku aktualizacji:	Ogólna i dostosowująca zmiana karty charakterystyki.